

Evaluatie 2023 pilot armoedebestrijding

Inhoud:

1. Overzicht pilotvoorzieningen
2. Samenvatting kwalitatieve en kwantitatieve evaluatie
3. De cijfers van 2023
4. Resultaten kwaliteitsonderzoek
5. Conclusies, vervolg

1.

Vergroting bereik van de doelgroep

Verhoging van de inkomensgrens van 120% naar 150% voor de bijzondere bijstand voor onvoorziene noodzakelijke uitgaven.

De vergoeding voor de groep 120-150% is 50%

2.

Verbreiding van voorzieningen

- Seniorentoeslag van € 130
- Uitstroompremie
- Vrijwilligerspremie
- Verbreiding bestedingsmogelijkheden DijkenwaardPas

3.

Intensivering van samenwerking en preventie

- **Project** intensivering preventie en vroegsignalering schulden ism preventieve partners
- **Project** integrale aanpak rond samenloop armoede en/of schulden met jeugdhulp en Wmo

Doelen en indicatoren pilot armoedebeleid 2023 – 2024 (d.d. 29-11-2022)

Hoofdpijnen

- 1. Vergroten bereik van de doelgroep**
Verhogen inkomensgrens bijzondere bijstand
Van 120 % naar 150% (vergoeding 50%)

- 2. Verbreding van voorzieningen**
Seniorentoeslag, bestedingsmogelijkheden pas,
uitstroom- en vrijwilligerspremie

- 3.a Project Intensivering van preventie en vroegsignalering door samenwerking**
3.b Project integrale uitvoering

Doelen

- Bereiken van 10% van de extra huishoudens die het financieel moeilijk hebben
- Voorkomen van (escalatie van) schulden door onvoorziene kosten bij inwoners tot een inkomensgrens tot 150%

- Terugdringen van negatieve effecten van armoede bij een kwetsbare doelgroep
- 20% Toename van de gemiddelde besteding van de passen
- 3% Toename van duurzame uitstroom naar werk van langdurig bijstandsger.
- 5% Toename participatie dmv vrijwilligerswerk van langdurig bijstandsger.

- Eerder in beeld krijgen van inwoners die leven in armoede of schulden om tijdig de juiste integrale ondersteuning te kunnen bieden
- Preventieve partijen rondom schulden en armoede ontwikkelen een samenhangend aanbod

Indicatoren

- Nulmeting 2022
- Aantal aanvragen doelgroep 120-150%-
- Aantal aanvragen per inkomensband
- Welke doelgroepen
- Type vergoeding
- Eventueel vervolg op toekenning
- Financiële informatie

- Nulmeting 2022
- Bestedingen passen, in soort, geld en welke doelgroep, in het bijzonder de senioren
- Aantallen toegekende uitstroompremie
- % Uitstroom uit bijstand > 1 jaar
- % Herinstroom < 1 jaar
- Aantal langdurig bijstandsgerechtigden met vrijwilligerspremie en evt. het vervolg

- Bezoek website sociale kaart De Koepel
- Aantal signalen en soort contacten van meldpunt vroegsignalering en inzicht in vervolg
- Aantal meldingen voor (prev.) schuldhulp
- Aantal integrale casussen en inzicht in domeinen, doelgroepen, middelen, leefgebieden

Kwalitatieve meting

- Klantbelevingsonderzoek in tussen- en eindevaluatie

- Klantbelevingsonderzoek in tussen- en eindevaluatie

- Klantbelevingsonderzoek in tussen- en eindevaluatie
- Inhoudelijk verslag preventieve projecten

Evaluatie 2023 pilot armoedebelid

De cijfers van 2023

Extra budget op de DijkenwaardPas voor senioren

Aantal senioren met D&Wpas	183	
Budget op pas	€ 300	
Totaal op pas	€ 54.900	
Besteed	€ 30.891	99% *)
Uniek gebruik	128	70%

Top 4:
28% kringloop
20% sport
17% bioscoop
14% zwemmen

Bijzondere bijstand 120-150%

Aantal aanvragen	4
Gemiddeld toegekend bedrag	394
Totaal toegekend bedrag	1.575

Gebruik en bestedingen DijkenwaardPas

	Aantal	€ totaal	€ benutting	% uniek gebruik	% benutting
Kinderen 4-11 € 150	516	77.400	61.977	90%	80%
Kinderen 12-17 € 300	469	140.700	103.568	88%	66%
Volwassenen 18-65 € 85	2.050	174.250	96.003	63%	66%

Top 4:
31% kringloop
25% sport
12% zwemmen
11% bioscoop

*) Seniorenbudget: het % besteding is berekend op basis van het **oude** budget van €31.110

Aantal
uitstroompremies
12

Aantal
vrijwilligerspremies
38

Financiën pilot 2023

Budget		758.000
Seniorenpas extra budget	23.790	
Uitbreiding pas (kringloop)	incl.	
Uitstroompremie	35.748	
Vrijwilligerspremie	72.130	
Bijzondere bijstand	1.575	
Diversen (ondersteuning, PR , pas)	98.000	
Project integrale aanpak tbv doorbreken impasse	1.800	
Preventiesubsidie jongeren en geld	27.230	
Kwalitatief onderzoek	25.000	
Totaal	290.519	465.481

1.

**Vergroting bereik
bijzondere bijstand naar
doelgroep 120-150% Wsm**

Het aantal aanvragen is in 2023 achtergebleven bij de verwachting. Het kwalitatieve interview wees uit dat er een positief effect is op de leefsituatie, maar is wat aantal betreft nog onvoldoende om hier een conclusie uit te trekken.

2.

**Verbreding van voorzieningen
Seniorentoeslag, uitstroompremie,
vrijwilligerspremie, verbreding
bestedingen DijkenwaardPas**

Alle extra voorzieningen worden voldoende gebruikt en sluiten aan in de beleving van de geïnterviewden bij de bedoeling van de voorzieningen. Het aanbod van de DijkenwaardPas wordt nog verder uitgebreid in 2024.

3.

**Intensivering van samenwerking
en preventie**
a. Project preventie en
vroegsignalering
b. Project integrale aanpak
sociaal domein

Beide projecten zijn gestart en waardevol.
a. Binnen het project preventie en vroegsignalering wordt met preventieve partijen gewerkt aan een wijkgerichte aanpak.
b. Professionals weten de weg naar het integraal casusoverleg steeds beter te vinden. Multi-complexe problematiek wordt integraal verkend. Dit leidt tot oplossingsrichtingen.

143 verhalen
van inwoners

In de kwalitatieve evaluatie vertellen inwoners een verhaal over hun leefsituatie en welke impact de pilot daar op heeft. Ook geven inwoners zelf duiding aan hun verhaal. Hierdoor wordt een samenhang duidelijk van de kwalitatieve met de kwantitatieve data.

Verdeling geïnterviewden over:

Verbreding DijkenwaardPas	111
Seniorentoeslag DijkenwaardPas	18
Vrijwilligerspremie	9
Uitstroompremie	4
Aanvulling bijzondere bijstand	1

Begrippen:

Impact = de (positieve) verandering die inwoners met een laag inkomen ervaren op hun leefsituatie en bestaanszekerheid door gebruik te maken van de voorzieningen van de pilot

Leefsituatie gaat over diverse leefgebieden als inkomen, levensplezier, fysieke en mentale gezondheid, sociale relaties, schulden, wonen en werken

Bestaanszekerheid gaat niet alleen over voldoende inkomen maar heeft ook een sociale component (meedoen) en gevoelscomponent (arm voelen, er mogen zijn)

1.

Wat is de impact van de pilot op de leefsituatie?

- 75%: positieve tot zeer positieve invloed heeft op de leefsituatie
- De pilot draagt het sterkst bij aan levensplezier: iets kunnen doen mét en vóór een ander (mn. kinderen) geeft het gevoel erbij te horen en ertoe te doen
- Veel waarde aan het mee kunnen doen met de samenleving. Vnl. sporten (incl. zwemmen) en (culturele) uitstapjes
- Fijn om wat ademruimte te krijgen in de financiën nu de kosten van levensonderhoud hoog zijn

2.

Wat is de impact van de pilot op de bestaanszekerheid?

- 33% ervaart gevoelens van sociale onrechtvaardigheid en ongelijke kansen
- Bij sterke gevoelens over bestaansonzekerheid is er vaak sprake van meervoudige problematiek (arbeidsongeschiktheid, alleenstaande moeders, gezondheidsproblemen en schulden) en moeite met financieel rondkomen

3.

Wat is de impact op het vertrouwen in de gemeente?

- Vertrouwen in de gemeente wordt sterk beïnvloed door het gevoel van gelijke kansen te hebben en gewaardeerd (er mogen zijn) te worden
- Alle hoofdlijnen van de pilot dragen bij aan een positief effect van de pilot op de leefsituatie en toename van vertrouwen in de gemeente

De cijfers van 2023

Bijzondere bijstand is een financieel vangnet voor onvoorziene kosten voor de minima en voorkomt schulden

De beleidsregels bijzondere bijstand zijn 8 juni 2023 aangepast (per 1/1/23). Hierdoor is de mogelijkheid om aan te vragen na 8 juni ontstaan. Eind 2023 en In 2024 wordt er extra communicatie gegeven om deze voorziening onder de aandacht te brengen.

**1. Vergroting bereik van de doelgroep :
inkomensgrens bijzondere bijstand wordt verhoogd van 120% naar 150%**

Doel vergroting doelgroep bijzondere bijstand:

1. Voorkomen dat er schulden ontstaan door onvoorziene noodzakelijke kosten bij inwoners met een inkomensgrens van 120% tot 150%
2. Bereiken van 10% van de extra huishoudens (200 huishoudens)

Indicatoren bijzondere bijstand 120-150%

Aantal aanvragen	4
Aantal huishoudens 120-150% (Bron armoedescan CBS 2021 Heerhugowaard + Langedijk)	2000
Type vergoeding	2 Laptop 2 bewind
Totaal besteed:	1.575

**Minimavoorzieningen
dragen bij aan deelname aan
de maatschappij,
persoonlijke ontwikkeling,
gezondheid**

Om eenzaamheid tegen
te gaan en wegens het
wegvallen van de
inkomenstoeslag, krijgen
senioren extra budget

De gemiddelde besteding
van de passen was in
2021 36%, in 2022 50%

2. Verbreding van voorzieningen:

**Seniorentoeslag
€130 extra op de DijkenwaardPas**

Doel Seniorentoeslag:

1. Terugdringen van de negatieve effecten van leven in armoede
2. Toename van 20% van de bestedingen via de pas

Indicatoren DijkenwaardPas voor senioren		
Aantal senioren met DijkenwaardPas	183	Verhoogd budget
Budget op pas	€ 170	€ 300
Totaal budget op pas	€ 30.940	€ 54.900
Besteed	€ 30.891	€ 30.891
% besteed	99 %	

Top 4:
28% kringloop
20% sport
17% bioscoop
13% zwemmen

**Huidige
besteding t.o.v.
het oude budget
is 99%**

Minimavoorzieningen dragen bij aan deelname aan de maatschappij, persoonlijke ontwikkeling, gezondheid en verlagen de kans op eenzaamheid

2. Verbreding van voorzieningen:

Verbreding bestedingsmogelijkheden
DijkenwaardPas

Doel verbetering bestedingsmogelijkheden DijkenwaardPas:

1. De gemiddelde besteding van de budgetten op de DijkenwaardPas neemt met 19% toe

Top 4:
31% kringloop
25% sport
12% zwemmen
11% bioscoop

De jaarlijkse gemiddelde besteding op de passen was in 2022 50%
De huidige gemiddelde besteding is 69%.
Verbetering voor 2024: aanbod-management is efficiënt georganiseerd

Indicatoren gebruik en bestedingen DijkenwaardPas

	Aantal	€ totaal	€ besteed	uniek gebruik	benutting
Kinderen 4-11 € 150	516	77.400	61.977	90 %	80 %
Kinderen 12-17 € 300	469	140.700	103.568	88 %	74 %
Volwassenen 18-65 € 85	2.050	174.250	96.003	63 %	55 %
Volwassenen vanaf 66 jaar € 300	183	54.900	30.891	70 %	99 % *)
Volwassenen vanaf 66 jaar € 170		31.110			
Totaal budget inclusief verhoging	3.218	447.250	292.439	78 %	69 % *)
Totaal budget exclusief verhoging		423.460			

Bij deze budgetten is het % besteding berekend op basis van de oude budgetten van €31.110 (senioren) en € 423.460 (totaalbudget)

Betaald werk draagt bij aan
persoonlijke ontwikkeling,
financiële zelfstandigheid en
gezondheid

In 2022 stroomden 20 van
de 514 langdurig
bijstandsgerechtigden uit
naar werk (4%)
In 2023 stromen 17 van de
521 langdurig
bijstandsgerechtigden uit
naar werk (3%)

2. Verbreding van voorzieningen:

Uitstroompremie voor langdurig
bijstandsgerechtigden die duurzaam
uitstromen
naar betaald werk

Kanttekening:
er is geen directe
relatie tussen
uitstroomcijfers en de
uitstroompremie.
Echter uit de
interviews blijkt een
positief effect op de
leefsituatie

Doel uitstroompremie:

1. Het aantal langdurig bijstandsgerechtigden (>drie jaar bijstand) dat duurzaam uitstroomt naar werk, neemt toe met 3%

Indicatoren uitstroompremies 2023

	2022	2023
Aantal langdurig bijstandsgerechtigden met grote afstand tot de arbeidsmarkt	514	521
Percentage uitstromers naar werk	4%	3%
Aantal uitstroompremies in 2023	nvt	12
Totaal uitgekeerd:	nvt	€ 35.748

Vrijwilligerswerk draagt bij aan persoonlijke ontwikkeling, arbeidsritme en zingeving. Het verkleint de 1^e stap naar werk en financiële zelfstandigheid

2. Verbreding van voorzieningen:

Vrijwilligerspremie voor langdurig bijstandsgerechtigden met grote afstand tot de arbeidsmarkt die vrijwilligerswerk gaan doen

Kanttekening: er is geen directe relatie tussen aantalen vrijwilligerswerk en de vrijwilligerspremie. Echter uit de interviews blijkt een positief effect op de leefsituatie

Doel vrijwilligerspremie:

Toename van participatie middels vrijwilligerswerk met 5% van aantal langdurig bijstandsgerechtigden met grote afstand tot de arbeidsmarkt

In 2022 waren er 514 langdurig bijstandsgerechtigden met grote afstand tot de arbeidsmarkt. Van de 514 deden 79 inwoners (15%) vrijwilligerswerk.

In 2023 waren er 512 langdurig bijstandsgerechtigden met grote afstand tot de arbeidsmarkt.

Hiervan deden er 76 vrijwilligerswerk (15%)

Indicatoren Vrijwilligerspremies 2023

	2022	2023
Aantal langdurig bijstandsgerechtigden met grote afstand tot werk (> 3 jaar bijstand)	514	521
Percentage van het bestand dat vrijwilligerswerk doet	15%	15%
Aantal vrijwilligerspremies in 2023	nvt	38
Uitgekeerde vrijwilligerspremies	Nvt	€ 72.130

In september 2023 is de pilot Preventie schulden op scholen voor jongeren gestart, Get a Grip van Humanitas. Er zijn 14 trajecten geweest, waarvan 9 zijn afgesloten: 2 doorverwijzingen, 4 zelfredzaam en 3 “afgehaakt”. De andere 5 trajecten lopen nog.

Het project preventie en vroegsignalering van schulden, een samenwerking van de gemeente met MET-D&W, Zaffier, Humanitas en Schuldhulpmaatje, bereidt een wijkgerichte aanpak voor, met het doel inwoners eerder te bereiken, te informeren en eventueel ondersteuning te bieden

3.a Project Versterken preventie en vroegsignalering door intensivering samenwerking

Het project preventie/ vroegsignalering sluit aan bij de doelstellingen van route 1 van het IBK, een sterke sociale basis

Doel preventie en vroegsignalering van armoede en schulden:

1. Eerder in beeld krijgen van inwoners die leven in armoede of waarbij schulden dreigen waardoor zij tijdig de juiste ondersteuning kunnen krijgen
2. Preventieve partijen rondom schulden en armoede ontwikkelen een samenhangend aanbod om de effecten van armoede en schulden te bestrijden

Verslag werkgroep preventie en vroegsignalering

De werkgroep preventie en vroegsignalering van schulden is in april 2023 gestart en heeft als doel door goede samenwerking inwoners met mogelijke (ernstige) schulden eerder te kunnen bereiken. Deelnemers zijn de gemeente, Zaffier en de preventieve partners Humanitas, Met-DijkenWaard en Schuldhulpmaatje. Er wordt gewerkt met een wijkgerichte aanpak, door aan te sluiten bij de pilot dorps- en wijkgericht werken. Hier is armoede en financiële verschillen als thema benoemd. We volgen de acties die door de werkgroep worden uitgevoerd. Informatie over deze acties maakt onderdeel uit van de eindevaluatie van de pilot.

De integrale benadering van inwoners met multiproblematiek draagt bij aan het bieden passende en duurzame ondersteuning en/of aan het bieden van oplossingen in vastgelopen problematiek

In 2024 gaan we de manier van casusbespreking verder ontwikkelen

3.b Project Integrale aanpak rondom armoede/schulden/ Jeugd/Wmo

Deze doelgroep is niet in de kwalitatieve evaluatie 2023 meegenomen, maar neemt wel deel aan de eindevaluatie.

Doel intensiveren integrale uitvoering

Tijdig de juiste (gecombineerde) ondersteuning bieden aan inwoners met multi-problematiek

Analyse integrale aanpak

Aantal ingebrachte casussen	21 totaal	11 uniek
Inbrenger (vnl. expertteam jeugd)	8 D&W	3 Zaffier
Doelgroep	8 gezin	3 Anders/onbekend
Leefgebieden: netwerk, school, wonen, inkomen, welzijn, opvoeding	7 3 of meer leefgebieden	4 Anders/onbekend

Het integrale overleg vindt elke 2 weken plaats; er is één maal een doorbraakbudget *) ingezet.

143 verhalen
van inwoners

In de kwalitatieve evaluatie vertellen inwoners een verhaal over hun leefsituatie en welke impact de pilot daar op heeft. Ook geven inwoners zelf duiding aan hun verhaal. Hierdoor wordt een samenhang duidelijk van de kwalitatieve met de kwantitatieve data.

Verdeling geïnterviewden over:

Verbreding DijkenwaardPas	111
Seniorentoeslag DijkenwaardPas	18
Vrijwilligerspremie	9
Uitstroompremie	4
Aanvulling bijzondere bijstand	1

Begrippen:

Impact = de (positieve) verandering die inwoners met een laag inkomen ervaren op hun leefsituatie en bestaanszekerheid door gebruik te maken van de voorzieningen van de pilot

Leefsituatie gaat over diverse leefgebieden als inkomen, levensplezier, fysieke en mentale gezondheid, sociale relaties, schulden, wonen en werken

Bestaanszekerheid gaat niet alleen over voldoende inkomen maar heeft ook een sociale component (meedoen) en gevoelscomponent (arm voelen, er mogen zijn)

1.

Wat is de impact van de pilot op de leefsituatie?

- 75%: positieve tot zeer positieve invloed heeft op de leefsituatie
- De pilot draagt het sterkst bij aan levensplezier: iets kunnen doen mét en vóór een ander (mn. kinderen) geeft het gevoel erbij te horen en ertoe te doen
- Veel waarde aan het mee kunnen doen met de samenleving. Vnl. sporten (incl. zwemmen) en (culturele) uitstapjes
- Fijn om wat ademruimte te krijgen in de financiën nu de kosten van levensonderhoud hoog zijn

2.

Wat is de impact van de pilot op de bestaanszekerheid?

- 33% ervaart gevoelens van sociale onrechtvaardigheid en ongelijke kansen
- Bij sterke gevoelens over bestaansonzekerheid is er vaak sprake van meervoudige problematiek (arbeidsongeschiktheid, alleenstaande moeders, gezondheidsproblemen en schulden) en moeite met financieel rondkomen

3.

Wat is de impact op het vertrouwen in de gemeente?

- Vertrouwen in de gemeente wordt sterk beïnvloed door het gevoel van gelijke kansen te hebben en gewaardeerd (er mogen zijn) te worden
- Alle hoofdlijnen van de pilot dragen bij aan een positief effect van de pilot op de leefsituatie en toename van vertrouwen in de gemeente

"Ik ben blij met de Dijkenwaardpas, ik leef van een minimum uitkering en kan niet iets leuks met mijn vriend ondernemen.

Wij hebben beiden een museumjaarkaart en gaan nu een gezellig dagje naar musea.

Dit was niet mogelijk geweest zonder de vergoeding van de pas.

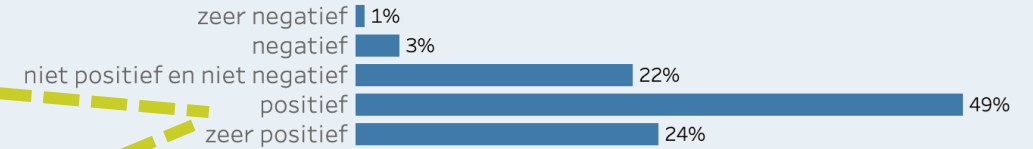
Met de DijkenwaardPas kan ik behalve de museumjaarkaart ook nog een paar keer naar de film. Dit zijn voor mij de enige mogelijkheden, voor mijn gevoel mis ik evengoed nog wel wat. Ik ben geen sporter, wel een levensgenieter, dus ik gebruik graag die leuke uitstapjes van de pas"

"Ik ben een alleenstaande moeder met een wga-uitkering en ik heb 4 kinderen ... ik ben erg geholpen met de dwpas. Zo kan ik naar de bioscoop , zwemmen en alle andere extra toch doen met mijn kinderen wat anders niet in mijn budget zou passen ... ben er erg blij mee"

73%

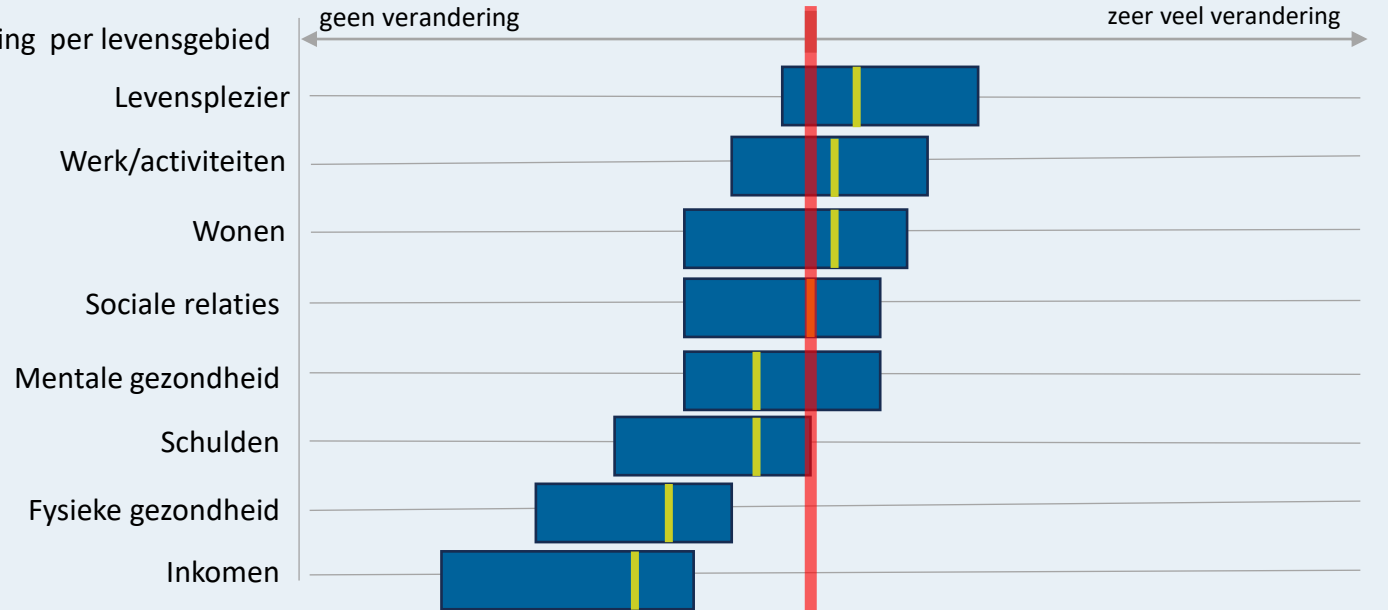
ervaart positieve tot zeer positieve impact van pilot op de leefsituatie

Effect van pilotvoorziening op leefsituatie (Het effect van de extra steun van de gemeente op mijn leefsituatie is ...)

Verandering per levensgebied

Leefgebieden

Groene lijn is gemiddelde waardering
Rode lijn is middellijn tussen geen verandering en zeer veel verandering

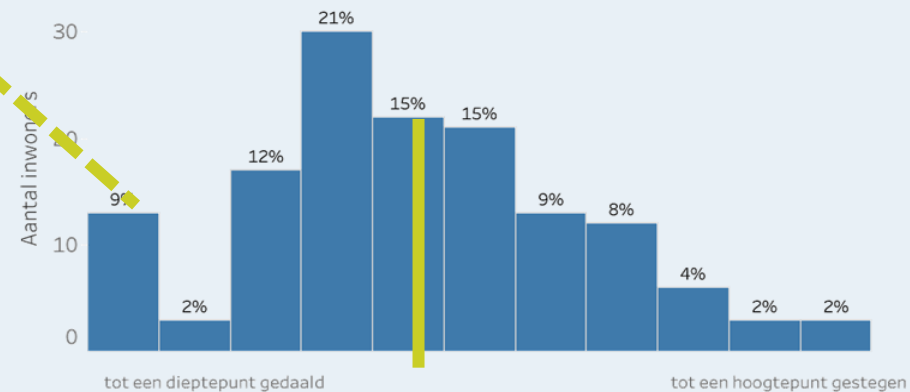
Meest genoemde intrinsieke effecten in verhalen	Aantal verhalen
Ik kan meedoen, de extra steun verrijkt mijn leven	14
De extra steun geeft me rust, even geen zorgen (ademruimte)	8
De extra steun geeft mijn leven zin (ertoe doen)	6
De extra steun geeft me energie (motivatie)	4
De extra steun versterkt mijn sociaal leven	4

Gemiddeld zijn gevoelens over bestaanszekerheid door de pilot niet of nauwelijks veranderd

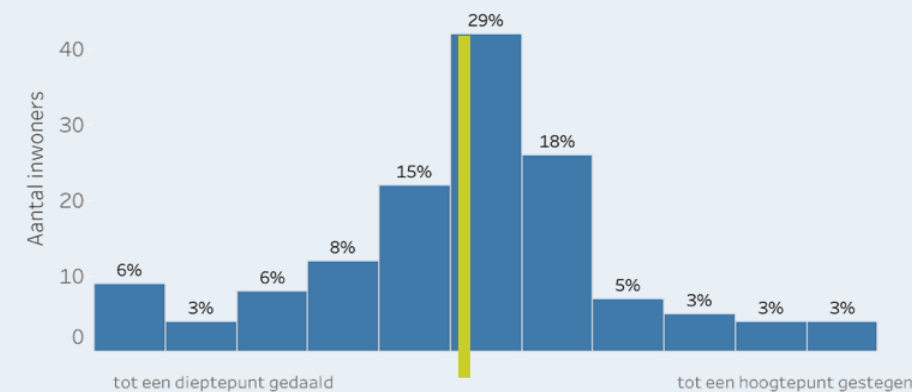
Inwoners bij wie gevoelens van sociale rechtvaardigheid en gelijkwaardigheid tot een dieptepunt zijn gedaald hebben vaak te maken met langdurige (langer dan 3 jaar) en meervoudige problematiek (arbeidsongeschiktheid, gezondheidsproblemen, schulden). Onder hen zijn opvallend veel alleenstaande moeders die moeite hebben financieel rond te komen. Verbreding van de DijkenwaardPas heeft geen effect op verbetering van hun leefsituatie.

Impact van pilot armoede op bestaanszekerheid (in welke mate is uw gevoel door de extra steun van de gemeente veranderd?)

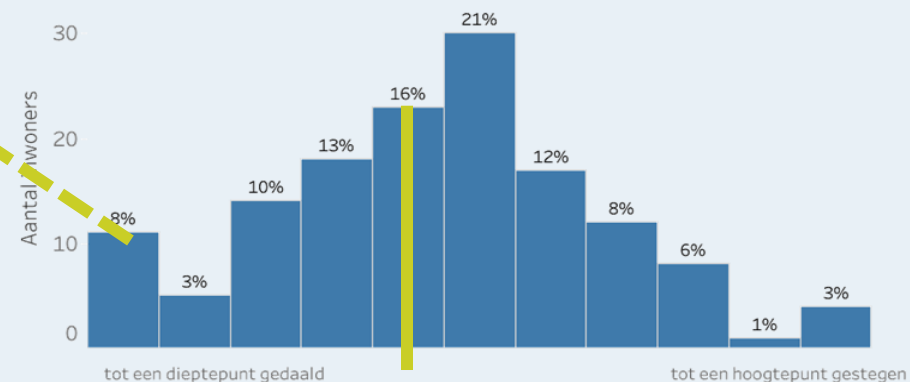
Sociale rechtvaardigheid (Mijn gevoel voor een eerlijke verdeling van welvaart is ...)

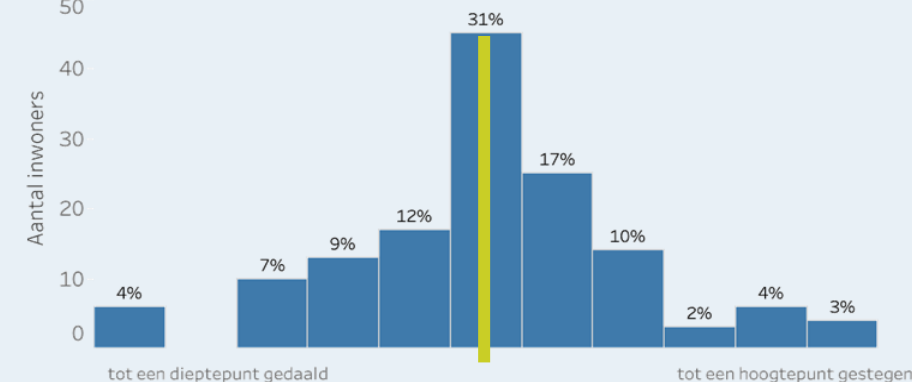
Verbinding (Mijn verbinding met andere inwoners is ...)

Gelijkwaardigheid (Mijn gevoel dat ik gelijke kansen heb is ...)

Waardering (Mijn gevoel gewaardeerd te worden is ...)

NB. De bovenstaande begrippen zijn voorafgaand aan elke vraag in begrijpelijke taal kort toegelicht

groene lijn = gemiddelde waardering

“Ik ben een alleenstaande moeder met 4 kinderen. Zit onder bewind en moet rondkomen met 80 euro per week en voedselbank.

De twee oudste hebben schulden en de oudste zit onder bewindvoerder zonder inkomen en gaat naar school. Hun kunnen niet een vaste baan houden. Ik als moeder was ook ziek geweest en bijna 5 maanden niet thuis geweest. Om een dagje samen weg te gaan of vakantie dat kunnen we niet meer”

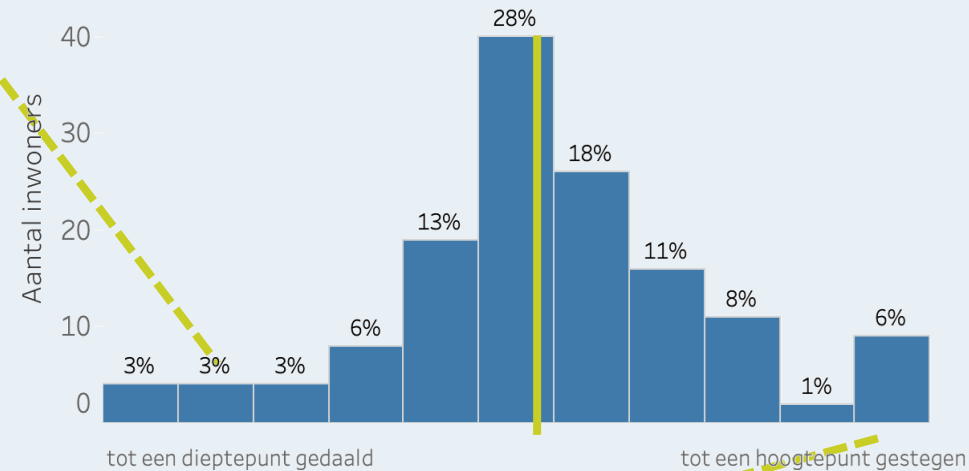
“Ik loop tegen het feit aan dat alles duurder wordt waardoor ik geen geld over houd om om leuke, sociale en gezellige dingen te kunnen doen. Vooral het sporten mis ik en de mogelijkheid om mijn kinderen iets extra's te kunnen bieden. Hierdoor ontstaat een grote kans op sociale isolatie en eenzaamheid”

Vertrouwen in de gemeente is gemiddeld licht toegenomen door de pilot

“Wanneer je op een avond hongerig slaapt of wanneer je jarenlang geen fruit of iets anders kunt kopen dat je lekker vindt, dan zul je dit korte verhaal begrijpen.

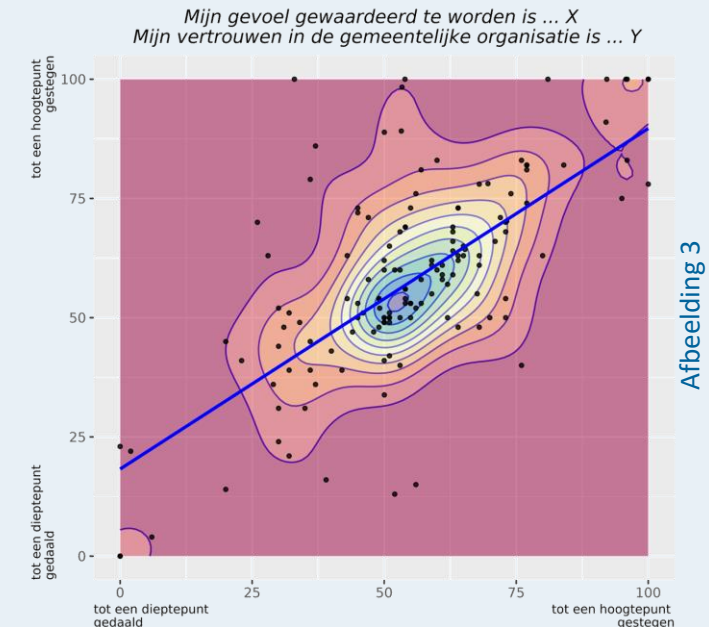
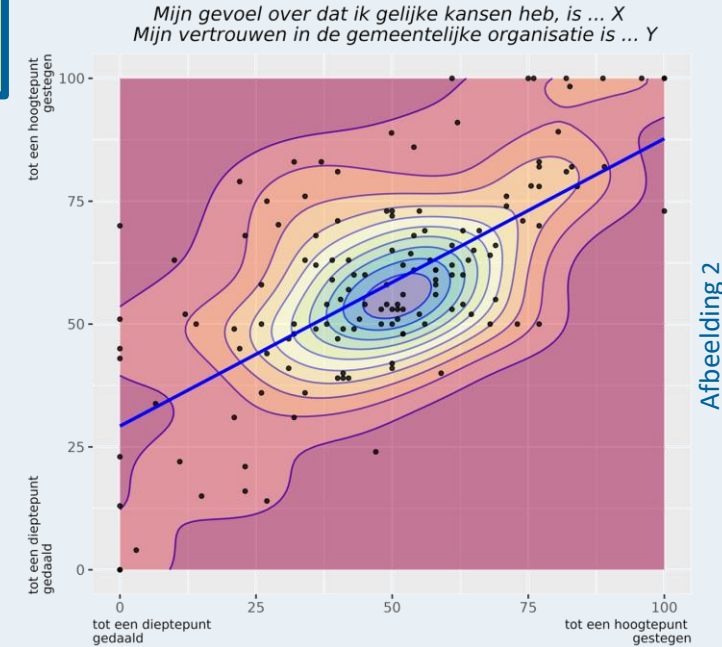
Overleven is heel anders dan leven, met dit inkomen en onze omstandigheden kunnen we alleen maar overleven. Het is beter om deze kaart (de Dijkenwaard\pas) te activeren om voedsel- en hygiëneartikelen en boeken te kopen”

Vertrouwen (Mijn vertrouwen in de gemeentelijke organisatie is door de extra steun ...)

“Ik woon alleen. Ik heb geen familie. Ik heb een handicap en voel heel eenzaam. Ik heb meer contact met mensen nodig om me goed te voelen over mijn leven. Een verandering ervaar ik in het dagelijks leven door de seniorentoeslag op de DijkenwaardPas. Bijvoorbeeld: Ik kan fibrozwemmen samen met andere mensen.

Vertrouwen in gemeente wordt sterk beïnvloed door het gevoel van gelijke kansen te hebben (afbeelding 2) en gewaardeerd (er mogen zijn) te worden (afbeelding 3)

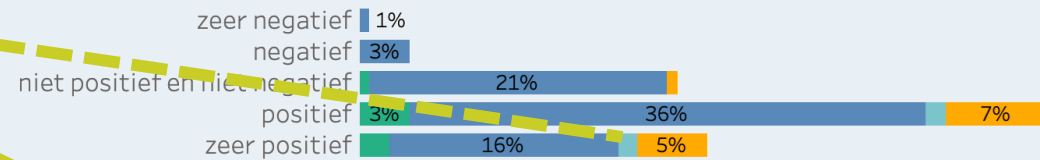

Alle hoofdlijnen van de pilot dragen bij aan positief effect van de pilot op de leefsituatie en toename van vertrouwen in de gemeente

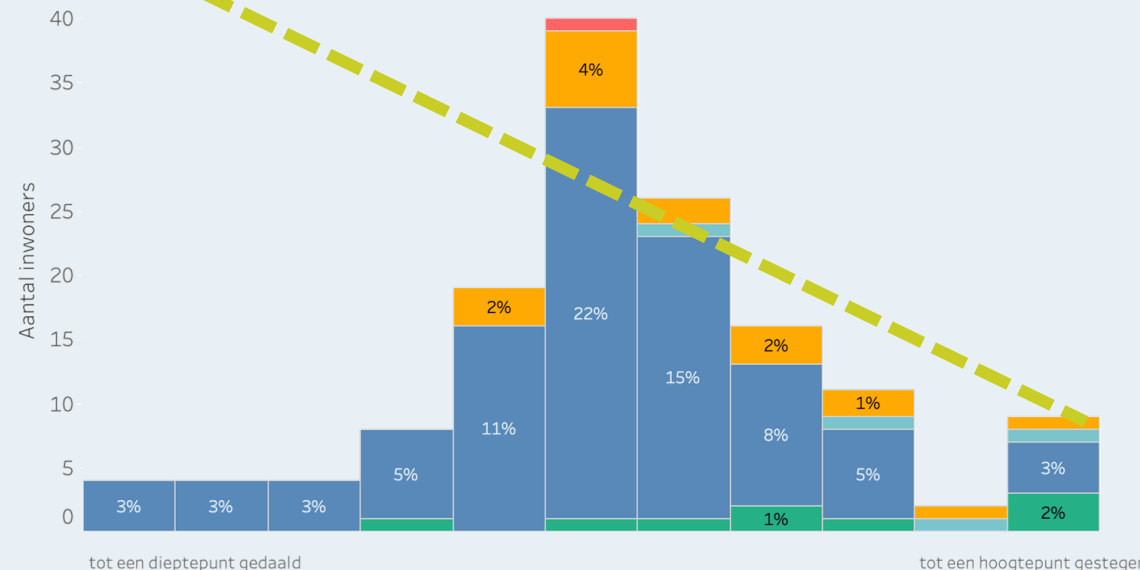
En plots, uit verrassing, ik wist ook niet echt dat jullie dit soort dingen deden naderhand, toen ik eigenlijk was gaan werken en school ben gestart, dat er ineens een uitstroompremie zou komen. Voor mij kwam er echt op een perfect moment, want op dit moment ook kan ik gewoon dingen aanschaffen die ik echt best wel hoog nodig had waar ik over zat te stressen, Wat moet ik nu doen? Wat moet ik nu aanschaffen? Het zijn ook levensdingen, een bed heb je gewoon nodig, koelkast ook, kookplaat ook. Ik had dat allemaal niet, weet je wel? Misschien had ik kant-en-klaar voedsel, maar is gewoon niet gezond voor je, dat is ook waardoor ik dat heb aangeschaft nu. Ik merk voor mij is dat echt... Ik was eerst van Huh, klopt dat wel? Het was gewoon €3000, geen brief ontvangen.

Verbreding aanbod DijkenwaardPas heeft voor een kwart van inwoners geen positief effect op de leefsituatie en is ook onvoldoende voor vertrouwen in de gemeente

Effect van pilotvoorziening op leefsituatie (Het effect van de extra steun van de gemeente op mijn leefsituatie is ...)

Vertrouwen (Mijn vertrouwen in de gemeentelijke organisatie is door de extra steun ...)

Legenda filter

- Aanvulling bijzondere bijstand
- Seniorentoeslag
- Uitstroompremie
- Verbreding D&Wpas
- Vrijwilligerspremie

An illustration of a diverse group of people holding a long blue banner. The group includes a woman in a white lab coat and blue skirt on the left, a woman with dark skin and short hair, a man with brown hair and suspenders, a woman wearing a blue hijab and green top, an older man with a white beard and a blue jacket, and a man in a wheelchair on the right. Below the banner, a woman is sitting cross-legged on the floor with her arms raised, and a man is sitting cross-legged on the floor. The background is a light blue gradient.

Resultaten van het kwalitatieve onderzoek per pilotvoorziening

Verbreding aanbod DijkenwaardPas: vooral inwoners met AOW en (bij)baan zijn zeer tevreden over het aanbod. Met name inwoners met een bijstandsuitkering zijn ontevreden over het aanbod

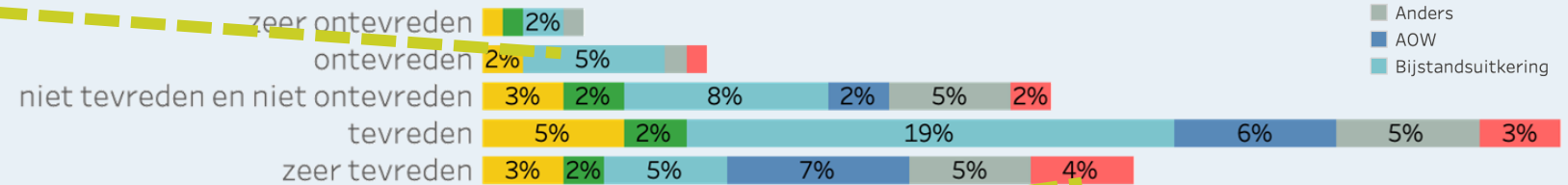
Ik vind het jammer dat het tegoed niet mee gaat naar het volgend jaar. QR codes kunnen vaak niet worden gescand bij de instanties die meedoen met gevolg er blijft geld liggen wat we het jaar daarop goed kunnen gebruiken.

180 is heel fijn voor de volwassenen maar ik kan hier een paar keer mee sporten en geen jaar abonnement mee afsluiten terwijl bewegen zo belangrijk is.. Zeker wanneer je vaak thuis bent omdat je niet kam werken en een beperking hebt.

Heel positief. Ik gebruik het vooral voor mijn dochter. Zodat zij naar Balorig kan. Maar ook bij de kringloop voor kleding en schoenen. Het maakt ons leven echt een stuk makkelijker! En gaat het niet van de huishoudpot af.

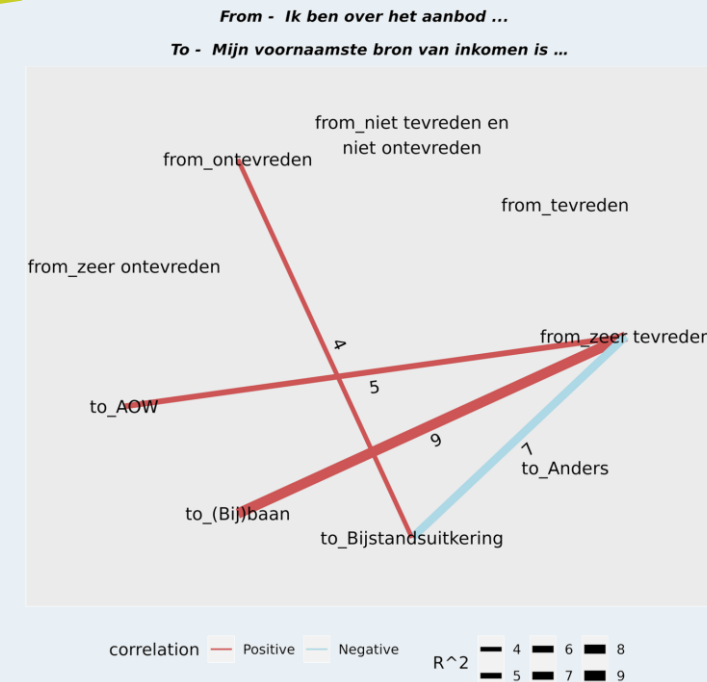
Ik ben een alleenstaande dame van 65 jaar en heb helaas diabetes type 2. Dan is bewegen heel goed voor je. Door de Dijk en Waard pas kon ik naar een prettige rustige sportschool (3x per week). Ook lees ik heel graag, diverse genres, door de pas kon ik lid worden van de bibliotheek. Verder kan ik mij nu af en een (onnodig maar leuk) kleinigheidje permitteren bij Rataplan. En zo zijn er nog wel een aantal dingen zoals de Vlindertuin in Waarland.

Tevredenheid aanbod DijkenwaardPas (Ik ben over het aanbod ...)

Dijkenwaardpas wordt vooral gebruikt voor uitstapjes, sporten, bij kringloopwinkels en voor de kinderen

Besteding DWpas	Total
Uitstapjes	44
Sporten	44
Kringloopwinkels	37
Voor de kinderen	28
Kleding	8
Bibliotheek	8
Huisraad	5
Vereniging	4
Cursus volgen	2
Ouderbijdrage	1

Statistisch significante verbanden tussen inkomensbron en tevredenheid over het aanbod van de DijkenwaardPas

Seniorentoeslag: zeer positieve invloed op leefsituatie AOW-gerechtigden

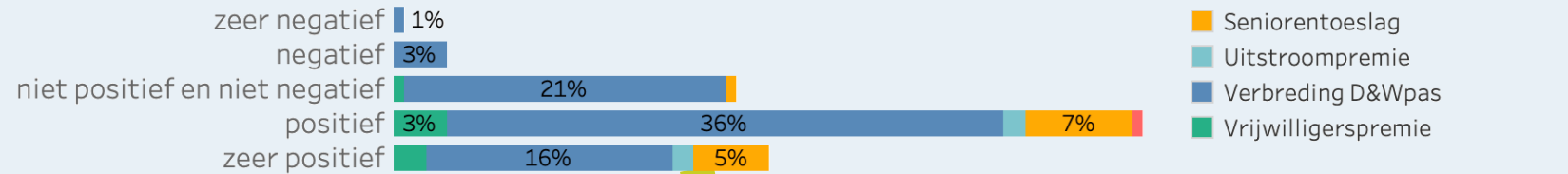
Nu ik de pensioengerechtigde leeftijd heb bereikt ben ik voornamelijk afhankelijk van een AOW uitkering, wat gelijk staat aan het sociaal minimum. Met de sterk stijgende kosten van energie, boodschappen door inflatie, maar ook in de gezondheidsector, zoals tandartskosten en recentelijk ook veel reiskosten naar het ziekenhuis, omdat ik te maken kreeg met long embolie, wat inhoudt dat ik boven gemiddeld consultaties met verschillende doctors heb gehad en ook onderzoek zoals pet scans e.d.

Alles bij elkaar heeft dat natuurlijk een behoorlijk effect gehad op mijn dagelijks leven.

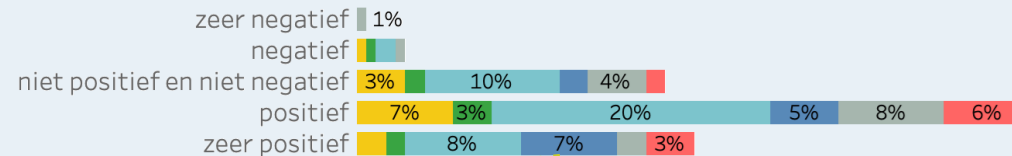
In financieel opzicht moet ik er meer dan voorheen op letten dat ik geen geld besteed aan onnodige dingen, dus alleen voor het nodige levensonderhoud. Op het sociale vlak schiet het er dus wel eens bij in, want dat kost ook geld, wat kan leiden tot een zekere mate van isolatie.

Betere financiële omstandigheden zouden daarin wel degelijk een verschil kunnen maken. De seniorentoeslag op de DijkenwaardPas heb ik dan ook in dankbaarheid ontvangen en heeft mijn leven verrijkt omdat ik er verscheidene dingen mee kan doen waar ik anders in beperkte mate gebruik van zou kunnen maken, zoals toegang tot het theater, bioscoop, fitness, kringloop in zowel Alkmaar en Heerhugowaard en andere faciliteiten. Al met al een mogelijkheid om af en toe even bij te tanken.

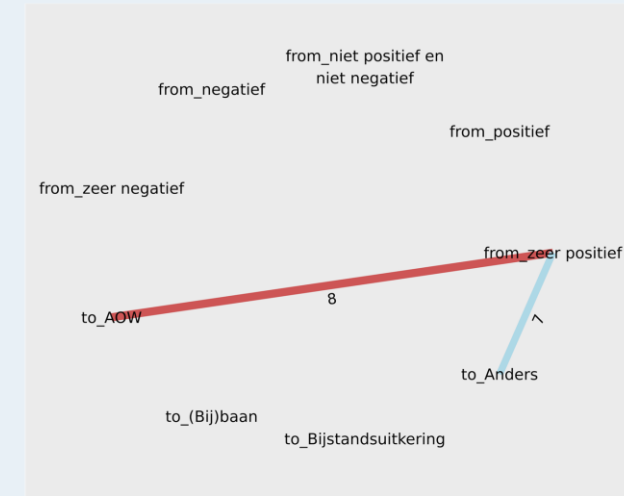
Effect van pilotvoorziening op leefsituatie (Het effect van de extra steun van de gemeente op mijn leefsituatie is ...)

Effect van pilotvoorziening op leefsituatie (Het effect van de extra steun van de gemeente op mijn leefsituatie is ...)

From - Het effect op mijn leefsituatie is ...
To - Mijn voornaamste bron van inkomen is ...

correlation — Positive — Negative R² 7.00 7.25 7.50 7.75 8.0

Statistisch significante verbanden tussen
inkomensbron en effect pilot op leefsituatie

Senioren besteden DijkenwaardPas vooral aan kringloop, sporten en (culturele) uitstapjes

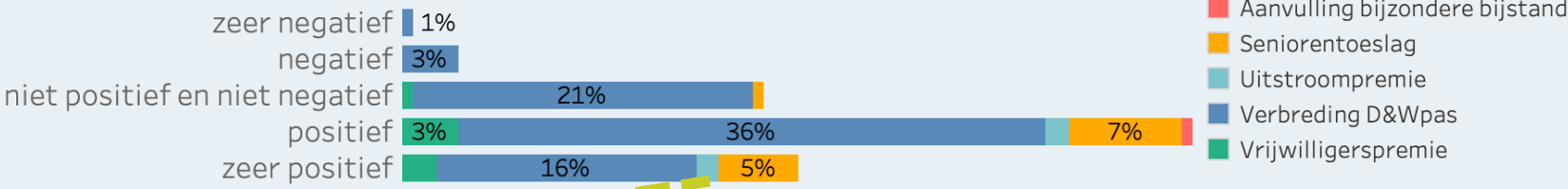
Uitstroompremie: voor alle inwoners heeft premie positief effect op leefsituatie. Ze zijn blij verrast met de premie

Nou, laat ik maar eerst beginnen met het feit dat ik in de bijstand terecht was gekomen door een hele ongelukkige samenloop van omstandigheden. Dan kun je denken aan familieleden die wegvallen, ontslag, allerlei factoren. En depressie zat er ook in. Ja ik heb zo nog nooit hulp gekregen van de gemeente. Dit was eigenlijk de eerste keer dat ik iets op mijn rekening had ontvangen en ik geloofde het in het begin niet.

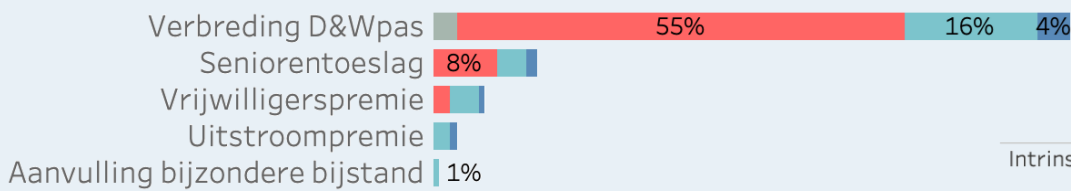
Ik dacht, oh, dat zou wel een foutje zijn, dus ik had dat geld niet aangeraakt. Ik dacht, straks krijg ik weer terugvorderingen en allemaal van die belasting schandalen, toeslagaffaire, dus ik dacht, ik ga er niks mee doen. Toen nam ik contact op met de gemeente, met Zaffier, om te vragen hé, Ik heb dat geld ontvangen. Wat, is dat een foutje?

Hij zei Nee, dat is een uitstroom premie, heeft je klantmanager jou dat niet verteld? Ik zeg: Ik heb mijn klantmanager noch nooit gezien, noch gesproken noch hulp gehad. Die heeft nooit wat voor mij betekend.

Effect van pilotvoorziening op leefsituatie (Het effect van de extra steun van de gemeente op mijn leefsituatie is ...)

Hoofdpijn pilot armoedebeleid

Clusters	Codes	
Grand Total		20
Aanvraag/uitkering premies	Total	4
	Verrast	3
	WMO	1
Besteding premie	Total	5
	Voor familie zorgen	1
	Vervanging huisraad	1
	Sparen/buffer	1
	Naturalisatie	1
	Familiebezoek	1
Intrinsieke effecten	Total	7
	Sociaal contact	2
	Relationeel	2
	Motivatie	1
	Geen idee	1
Leefsituatie	Total	2
	Woonsituatie	2
Obstakels	Total	2
	Hoge kosten levensonderhoud	1
	Gezondheid	1

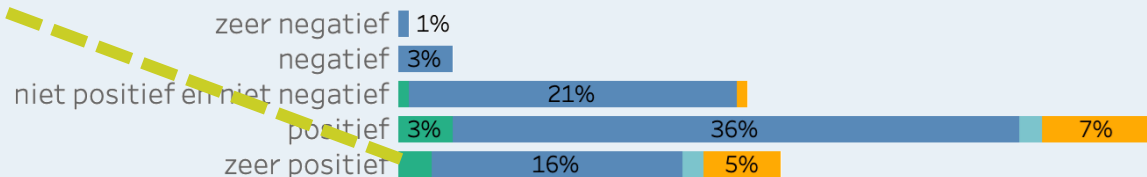
Alle inwoners met uitstroompremie hebben een migratieachtergrond. Premie wordt vooral besteed aan familie of inburgering familieleden

Het is gewoon lekker, ik vind het ook een groot bedrag, ik had niet verwacht dat het zo veel zou zijn, en ik denk dat de gemeente op zich ook goed bezig is met armoede gebeuren. Dat wist ik ook niet. Misschien is communicatie naar mensen met laag inkomen... Hier hebben ze ook (niet helemaal verstaanbaar, een speciaal café), daar zitten dan ook energiecoaches. Ik wilde dan een speedcomfort, dat is een ventilator die je onder de verwarming doet, het scheelt 20% in je stookkosten. Dus heb ik hier een gesprek gehad, maar daar krijg ik dus ook nog geld voor, dat wist ik ook niet, dus de communicatie zou beter kunnen.

Ik vind heel goed, dan voel ik iets gedaan, ik krijg geld van mijn eigen werk. Ik ben niet gehandicapt en niks doen. Dat is ook goed voor mijn gevoel, toen ik heb gewerkt, ik had niet verwacht geld te krijgen, ik wil alleen niet blijf thuis, ik mag blijf, maar ik ben zelf werk zoeken, want het is ook goed voor mij. Ik ben heel moeilijke situatie gehad, was erg ziek, astma heb ik. En ik moet een beetje uit, voor mijn taal ook goed, ook beter.

Vrijwilligerspremie: voor 8 van de 9 inwoners heeft premie positief effect op leefsituatie. Ze zijn blij verrast met premie

Effect van pilotvoorziening op leefsituatie (Het effect van de extra steun van de gemeente op mijn leefsituatie is ...)

Legenda filter

- Aanvulling bijzondere bijstand
- Seniorentoeslag
- Uitstroompremie
- Verbreiding D&Wpas
- Vrijwilligerspremie

Clusters	Codes	
Grand Total		42
Aanvraag/uitkering premies	Total	7
	Verrast	3
	Persoonlijk contact	3
	Weinig contact gemeente	1
Besteding premie	Total	11
	Iets voor mezelf kunnen doen	4
	Vervanging huisraad	2
	Sparen/buffer	2
	Levensonderhoud	2
	Familiebezoek	1
Intrinsieke effecten	Total	10
	Zingeving	6
	Dagbesteding	2
	Uitdagingen	1
	Geen idee	1
Leefsituatie	Total	1
	Arbeidsongeschikt	1
Obstakels	Total	13
	Gezondheid	9
	Bewindvoering/Schuldhulp	4

Vrijwilligerswerk doen draagt ook bij aan zingeving van inwoners die vaak kampen met gezondheidsproblemen

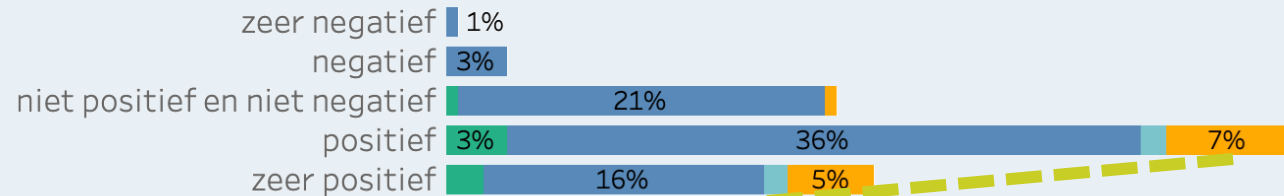
Aanvulling bijzondere bijstand: aanvulling heeft positief effect op leefsituatie inwoner. Iets kunnen aanschaffen wat kinderen nodig hebben geeft een goed gevoel

"I: Het gaat nu eigenlijk om om datgene wat u, dan wel heeft gekregen van de gemeente, die laptops, heeft dat doordat uw dochters dat hebben gekregen, heeft dat voor u verschil gemaakt in uw leven, hoe u zich voelt?"

R: Voor de laptops bedoel je? Die is heel blij. Die kinderen blij met de laptops en makkelijk werken, nu een beetje ook met cijfers en huiswerk, beetje hoger, makkelijk eigen dingen doen met de laptop. Ja, het is heel verschil.

Ja, want als jouw kinderen iets nodig en jij kan dat zelf geven? Dan voel je ook lekker. Jouw kinderen is belangrijk. Door de jaren, die vragen veel. Ik kan niet bijvoorbeeld, dat is moeilijk, dat maakt jou ook zorgen. Veel zorgen. Maar nu, ik heb alleen nog (onverstaanbaar) die heb ik echt, die verdient wel"

Effect van pilotvoorziening op leefsituatie (Het effect van de extra steun van de gemeente op mijn leefsituatie is ...)

Legenda filter

- Aanvulling bijzondere bijstand
- Seniorentoeslag
- Uitstroompremie
- Verbreding D&Wpas
- Vrijwilligerspremie

Nog niet iedereen weet de weg te vinden

Ik sta onder bewind, en woon net in Heerhugowaard. Vorig jaar heb ik het tegoed besteed bij rataplan vanwege de inrichting van mijn woning. Welke uitbreidingen de pas heeft weet ik niet. Ik ben copd patiënt, heb prikkelbaredarmsyndroom en meerdere lichamelijke klachten. Ben te kwiek voor een scootmobiel en heb dus een scooter waarvan ik het onderhoud zelf maar moeilijk betaal. Dus misschien pompstation of scooterdealer zou wat zijn.

Verder is het met dagelijkse boodschappen een drama als je onder bewind staat, dus een supermarkt vind ook altijd gretig aftrek als dit beschikbaar zou zijn op de pas. Verder val ik qua zorg/ bijzondere bijstand net buiten de boot om bepaalde voorzieningen aan te kunnen vragen. Al twee jaar gaat mijn vakantiegeld naar tandartskosten en andere zorgkosten, naast mijn eigen risico van 385. Ik houd dus niks over. Ik verkeer nog in het stadium mijn huis af te maken met oogpunt mijn verslechterende gezondheid, daar heb ik is een warmtepompdroger voor nodig, met opgehangen was is het te vochtig voor mijn longen, en te belastend voor mijn schouders.

Voorts dient er een afzuigkap te komen daar er nagenoeg geen afzuiging is. Elke dag na koken staat mijn huis stijf van het vet, wat veel schoonmaakwerk vergt en schoonmaakmiddel. Maar wanneer ik bijzondere bijstand aanvraag wordt steevast om doktersverklaringen gevraagd die daar niet content mee zijn. Ik hoop dat er op het gebied van bijzondere bijstand ook eens gekeken wordt of het anders kan. Ik heb een kapotte rug, knieën en schouders, en kan met mijn copd geen zware lichamelijke inspanningen aan zoals dagelijks vet en olie van mijn meubels poetsen die tijdens het koken vrijkomen. Of de hele dag in een vochtig huis zitten.

Armoede is een veelzijdig begrip; armoede heeft een financieel component, een sociaal component (doe ik mee?) en een gevoelscomponent (voel ik mij arm?) Hierdoor is de vraag “wat is het effect van de pilot op armoede of op de daling van het armoedecijfer moeilijk te beantwoorden.

*Toelichting onderzoeksmethode:
Alle inwoners in scope van het onderzoek zijn voor de evaluatie uitgenodigd. De samenstelling van de steekproef is willekeurig op basis van vrijwillige deelname tot stand gekomen.*

De onderzoeksmethode heeft zowel de eigenschappen van kwantitatief onderzoek als van kwalitatief (narratief) onderzoek. De nadruk ligt daarbij vooral op het narratieve deel om inzicht te krijgen in ervaringen en onderliggende motivaties, afwegingen en gedrag van inwoners. De algemene opvatting onder kwalitatieve onderzoekers is dat je daarvoor vanwege het saturatie-effect niet een grote steekproef nodig hebt. Voor het onderzoek was de steekproef daarom voldoende groot voor een kwalitatief betrouwbaar beeld en is het naar verdeling over de hoofdlijnen van de pilot een representatieve weergave.

Beschouwing kwalitatieve evaluatie

Als financieel zetje in de rug heeft de pilot positief effect op de leefsituatie. Met name de vrijwilligers-, uitstroompremie en seniorentoeslag. De doelgroepgerichte benadering spreekt inwoners aan.

Aandacht is nodig voor inwoners met meervoudige problematiek (met name alleenstaande moeders, die arbeidsongeschikt zijn, een bijstandsuitkering hebben en met schulden zitten). De pilot biedt voor deze groep geen toegevoegde waarde. Met name deze doelgroep voelt sociale onrechtvaardigheid en geen gelijke kansen te hebben. Zij voelen zich arm en hebben het gevoel niet mee te doen. Vertrouwen in de gemeente wordt vooral deze aspecten van bestaanszekerheid beïnvloed.

Een kanttekening bij de pilot:

Effecten op korte termijn leiden niet tot verandering van gevoelens over de bestaanszekerheid. Bestaanszekerheid is een complex, multidimensioneel fenomeen met langdurige effecten op het gevoelsleven (“chronisch blut zijn”). Het is belangrijk om onderscheid te maken tussen korte termijn effecten om mensen met laag inkomen zetje in de rug te geven en het willen versterken van de bestaanszekerheid.

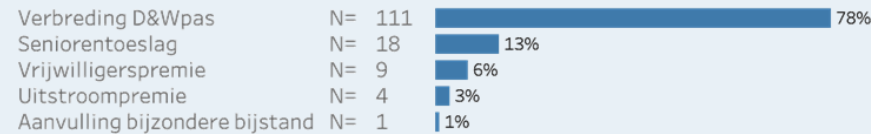
Kenmerken van deelnemers aan de kwalitatieve evaluatie

Alle inwoners in scope van het onderzoek zijn voor de evaluatie uitgenodigd. De samenstelling van de steekproef is willekeurig op basis van vrijwillige deelname tot stand gekomen.

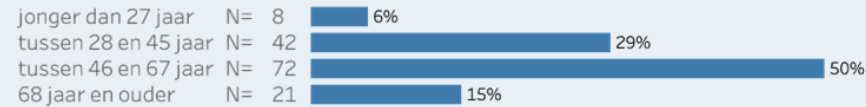
We gebruikten een onderzoeksmethode die zowel de eigenschappen heeft van kwantitatief onderzoek als van kwalitatief (narratief) onderzoek. De nadruk ligt daarbij vooral op het narratieve deel om inzicht te krijgen in ervaringen en onderliggende motivaties, afwegingen en gedrag van inwoners. De algemene opvatting onder kwalitatieve onderzoekers is dat je daarvoor vanwege het saturatie-effect niet een grote steekproef nodig hebt. Voor het onderzoek was de steekproef daarom voldoende groot voor een kwalitatief betrouwbaar beeld en is het naar verdeling over de hoofdlijnen van de pilot een representatieve weergave.

Deelnemers aan het onderzoek N= 143

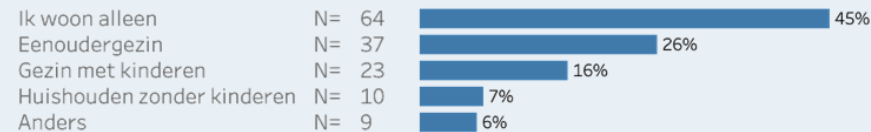
Hoofdpijn pilot armoedebeleid

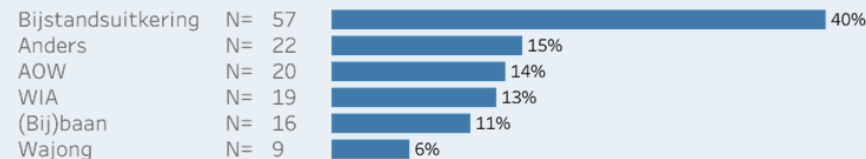
Leeftijd (Mijn leeftijd is ...)

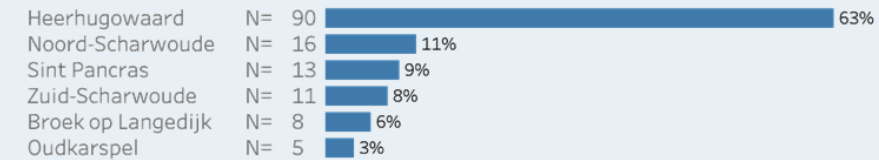
Huishoudsamenstelling (De samenstelling van mijn huishouden is ...)

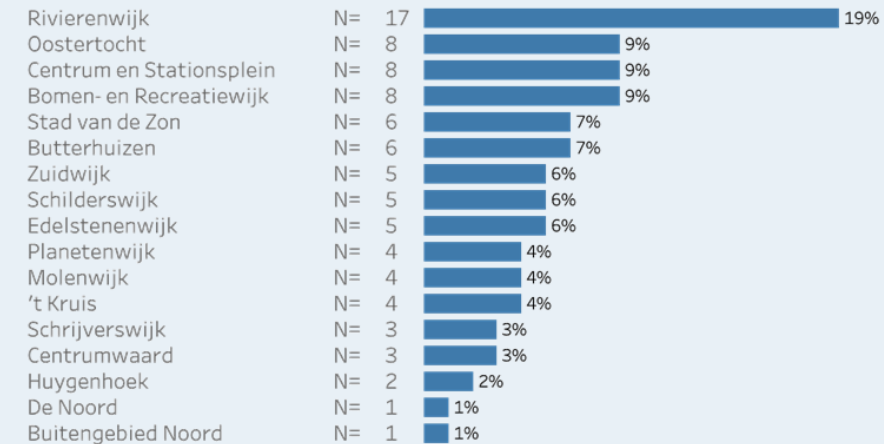
Inkomensbron (Mijn voornaamste bron van inkomen is ...)

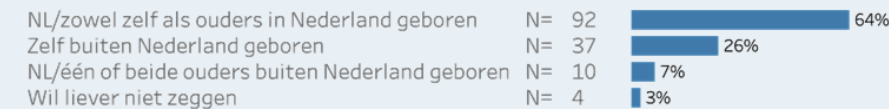
Gemeente (Ik woon in ...)

Deelnemers uit Heerhugowaard (N=90)

Etniciteit

Conclusies en vervolg

Beleidskader armoedebeleid Dijk en Waard 2024

Sociale kwaliteit = de mate waarin mensen kunnen participeren in sociale relaties onder condities die gunstig zijn voor hun welzijn en zelfrealisatie. En die hen in staat stellen invloed uit te oefenen op de condities van hun eigen bestaan en een bijdrage te leveren aan de samenleving.

Sociale kwaliteit bestaat uit vier onderdelen:

Sociaaleconomische zekerheid (voldoende en stabiel inkomen, veilige en betaalbare huisvesting, verzekerd zijn van gezondheidszorg en onderwijsmogelijkheden)

Sociale inclusie (kunnen meedoen, toegankelijkheid van ondersteuning)

Sociale cohesie (verbondenheid door bijv. gedeelde normen/waarden, erkenning, ontmoeten)

Sociale empowerment: authentiek kunnen zijn, eigen keuzes kunnen maken)

Conclusie en vervolg

Conclusie

Het beleidskader armoedebeleid heeft als doel om de sociale kwaliteit van het leven verbeteren voor inwoners die het financieel moeilijk hebben.

De voorzieningen uit de pilot hebben voornamelijk positief effect op de leefsituatie, en de gevoelens van sociale inclusie, sociale cohesie en sociale empowerment. De invloed op gevoelens van bestaanszekerheid of sociaaleconomische zekerheid is minimaal.

Het positieve effect van de pilotvoorzieningen op de leefsituatie sluit aan bij de bedoeling van de armoedevoorzieningen en de pilotvoorzieningen, nl. kunnen participeren in de samenleving en bevordering van de gezondheid. Het gevoel door de pilot meer te kunnen meedoen, niet anders te zijn als anderen, je kind iets te kunnen bieden, te kunnen sporten of aan het verenigingsleven deel te nemen wordt door het grootste deel van de geïnterviewden erkend.

Vervolg

De pilot wordt in 2024 voortgezet en zal nog verder worden doorontwikkeld, door bijvoorbeeld het aanbod van de DijkenwaardPas aan te vullen, een methodiek te ontwikkelen voor de integrale aanpak sociaal domein, of door verbeteringen in communicatie.

De raad ontvangt in het eerste kwartaal 2025 de eindevaluatie. Uit de evaluatie kunnen mogelijk aanvullingen op het huidige armoedebeleid voortkomen.